

Tweede leven voor prachtige Schamhart-school

Door Han Heemskerck

Het in 1957 geopende schoolgebouw aan de Zuidlarenstraat van de Haagse architect Sjoerd Schamhart begint in oktober aan z'n tweede leven. Dan opent Theater Dakota in een gedeelte van het gebouw de deuren voor concerten, film- en theatervoorstellingen. Het kunstencentrum Het Koorenhuis heeft eerder al een ander gedeelte van het gebouw in gebruik genomen en de schoollokalen worden nog verbouwd tot 27 bedrijfsruimtes voor startende ondernemers.

De oude dame herrijst in volle glorie. Dat mag ook wel. Toen het gebouw 54 jaar geleden door de toenmalige Haagse wethouder Van Zwijndrecht officieel in gebruik werd genomen als definitief onderkomen voor de zes jaar eerder gestichte Zuiderpark HBS gold het als het modernste schoolgebouw van het land. Buitenlandse delegaties werden rondgeleid om te tonen hoe 'licht, lucht en ruimte' hun plaats hadden gekregen in een zeer functioneel doordacht gebouw. Ook de vele kunstwerken maakten indruk, zoals de kleurrijke wandschildering van Willem Hussem, die veel aandacht zal krijgen in het aanstaande Willem Hussem-festival deze maand. Schamhart had eerder het Grotius Lyceum van een nieuw gebouw voorzien en kreeg later naam met onder meer zijn vleugel aan het Haags Gemeentemuseum (de 'Schamhartvleugel'), de visafslag in Scheveningen en het wooncomplex Couperusduin.

In 1964 viel de Zuiderpark HBS ten offer aan de toen levende politieke wens om grote 'schoolfabrieken' te stichten. Er volgden vele fusies, uitmondend in wat tegenwoordig zo fantasierijk 'Scholengroep Den Haag Zuid-West' heet. Onder aanvoering van toenmalig PvdA-wethouder Pierre Heijnen besloot het college van B&W in 2003 het goed onderhouden en nog steeds zeer moderne Schamhartgebouw echter buiten gebruik te stellen. In de daarop volgende jaren verloederde het dusdanig, dat sloop de enige oplossing leek. Met de intrek van Dakota en Koorenhuis heeft een wat wijzer gemeentebestuur dat noodlot gelukkig weten te keren.

Achterstandswijk

Frappant is de gelijkenis tussen de mooie maatschappelijke bedoelingen bij deze herstart en bij de eerste gebruiker van het gebouw. Dakota en 'Koorenhuis' proberen door een cultureel aanbod een bijdrage te leveren aan cohesie en 'culturele verheffing' van de 65.000 inwoners van de achter-

De voormalige Zuiderpark HBS zoals hij eruit zag in 1957. † Archiefphoto

standswijk Den Haag Zuidwest, qua omvang vergelijkbaar met steden als Assen en Bergen op Zoom. Dat is geen overbodige luxe. Den Haag Zuidwest zit al vele jaren in een neerwaartse spiraal en scoort mede door het hoge percentage niet-westerse allochtonen ruim boven het Haagse gemiddelde op aspecten als werkloosheid, percentage uitkeringsgerechtigden en onderwijsachterstand. Geen wonder dat toenmalig minister Vogelaar het gebied in 2007 tot één van de 40 belangrijkste achterstandswijken van ons land bestempelde. Een even noodzakelijk 'verheffingsideaal' gold destijds ook voor de Zuiderpark HBS. De school

werd in de jaren vijftig van de vorige eeuw opgezet voor kinderen uit nieuwbouwwijken als Morgenstond, Bouwlust en Moerwijk, uit arbeiderswijken als Laakkwartier en Spoorwijk en uit de ambtenarenwijk Rustenburg-Oostbroek, allemaal gelegen in een wijde kring rond het Zuiderpark. De overgrote meerderheid van de kinderen uit die wijken ging toen nog naar de ambachtsschool en de huishoudschool, tegenwoordig VMBO. Middelbaar en hoger onderwijs was maar voor weinigen weggelegd. In de wederopbouwperiode na de Tweede Wereldoorlog geloofde men echter sterk in de maakbaarheid van de sa-

menleving en was men er van overtuigd, dat het 'verheffen' van mensen op materieel, cultureel en intellectueel gebied de samenleving als geheel zou verbeteren. De leerlingen van de Zuiderpark HBS (eerst nog gevestigd in de Spionkopstraat, bij de Hoefkade) werden gezien als kinderen uit achterstandswijken, die extra begeleiding en aandacht vroegen. En dat kregen ze. De veelal jonge docenten organiseerden in hun vrije tijd samen met de leerlingen tentoonstellingen, werken, fietstochten, theatervoorstellingen en zetten foto- en filmclubs, dam- en schaakverenigingen op. Een explosie aan buitenschoolse activitei-

ten. Bovendien kregen honderden ouders in de avonden bijles over de vakken, die aan hun kinderen werden gedoceerd en voor de meesten van hen nieuw waren. Bij het tienjarig bestaan van de school in 1961 bleek 91% van de leerlingen te zijn geslaagd voor het eindexamen (het landelijk gemiddelde lag op 83%). De wet van de 'stimulerende achterstand' had z'n werk gedaan. Het valt zeer te hopen, dat de ambities van Dakota en Koorenhuis even succesvol zullen uitpakken.

Han Heemskerck was ooit leerling van de Zuiderpark HBS